Prof. dr Svetolik Kostadinović

PREDGOVOR

Tendencija i potreba Republike Srbije u priključivanju Evropskoj uniji, čime se dobijaju brojne prednosti, saradnje sa članicama Unije u više segmenata, naglašava činjenicu značaja pravnog, ekonomskog i poltičkog aspekta ovog procesa. Članice Evropske unije ostvaruju povlašćenu poziciju po pitanju pristupa njihovih proizvoda i usluga iz industrijskog i poljoprivrednog sektora na tržište EU, a time se tumači ekonomski značaj pridruživanja u vidu otvaranja prostora za slobodan pristup potencijalnom tržištu od oko pola milijarde kupaca. Indirektno prednosti procesa pridruživanja EU praćene su stimulativnim privlačenjem potencijalnih investitora, domaćih i inostranih, čime se stvaraju prilike za postizanje značajnijih budžetskih prihoda i veće zapošljavanje radne snage.

Dugogodišnja finansijska perspektiva Evropske unije je dominantna tema na planu budžetskog sistema Evropske unije, što privlači pažnju finansijskih stručnjaka, privrednika i građana. Regulisanje finansijske perspektive uređeno je kroz četiri glavna dokumenta: Ugovorom o funkcionisanju Evropske unije, Uredbom Saveta EU od 02. decembra, 2013.godine kojom se uspostavlja višegodišnji finansijski okvir za period 2014-2020 godine, Budžetom Evropske unije za period 2014-2020 godine i Međuinvesticionim sporazumom Evropskog parlamenta i dobrim finansijskim upravljanjem.

Evropska unija je jedan od najmoćnijih ekonomskih i političkih činilaca na svetu. Od njenog osnivanja ili rođenja 9. maja 1950. godine pa sve do današnjih dana ona je prošla kroz težak put mahom ispunjen uspehom. Tom uspehu je doprinelo širenje Unije i njene nove članice. Do sada je izvršeno šest etapa priključenja novih članova u Evropsku uniju. Srbija je jedna od zemalja koje željno iščekuju priključenje EU. Njen put ka priključenju je ispunjen mnogim preprekama, koje vlasti u Srbiji više

ili manje uspešno rešavaju. Po nekim predviđanjima Srbija može postati članica između 2024. i 2026. godine.

Očekivano pristupanje Srbije Evropskoj uniji je proces u kojem Republika Srbija želi da pristupi Evropskoj uniji, kao punopravna članica. Srbija je zvanično podnela Zahtev za članstvo u Evropskoj uniji 22. decembra 2009. godine, a status kandidata za članstvo u EU je stekla 1. marta 2012. Odlukom Evropskog saveta od 28. juna 2013. o otvaranju pristupnih pregovora započinje najzahtevnija faza evropske integracije – pregovori o članstvu, tokom kojih se podrazumeva potpuno usaglašavanje sa sistemom, vrednostima i zakonodavstvom EU.

Uprkos preprekama u oblasti politike, dana 7. decembra 2009. godine Evropska unija je deblokirala trgovinske sporazume sa Srbijom, a 19. decembra iste godine šengenske zemlje odobrile su viznu liberalizaciju za građane Srbije.

Prvi strateški spoljnopolitički prioritet Republike Srbije je članstvo u EU. Vrednosti oko kojih su se okupile članice EU Srbija prepoznaje kao vrednosti koje želi dalje da razvija, a pristupni proces kao priliku za reforme i jačanje evropskih standarda. Osim toga, Evropska unija je najvažniji trgovinski i investicioni partner Srbije i time jedan od najznačajnijih faktora ekonomske stabilnosti zemlje.

Svaka evropska država koja poštuje osnovne vrednosti navedene u članu 2. Ugovora o Evropskoj uniji (ljudsko dostojanstvo, sloboda, demokratija, jednakost, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava, uključujući i prava manjina) i koja se obavezala da ih promoviše, može, prema članu 49. ovog Ugovora, da podnese zahtev za pridruživanje EU. Evropski savet (čine ga predstavnici država članica na nivou šefova država i vlada) u Kopenhagenu je 1993. godine dopunio ove kriterijume tzv. „Kopenhaškim kriterijumima" (politički, ekonomski i pravni), koji su 1995. g. upotpunjeni kriterijumom iz Madrida o postojanju odgovarajućih administrativnih kapaciteta za postepenu i skladnu integraciju u EU. Svi kriterijumi uvršteni su u Lisabonski ugovor EU iz 2009. i deo su pravne tekovine EU.

Ulazak u Evropsku uniji ima mnogostruki pozitivan efekat na ekonomiju države. Potsetimo da se EU do 1992. zvanično zvala Evropska ekonomska zajednica. Prednost velikog, integrisanog otvorenog tržista roba su dobro proučeni i indentifikovani u ekonomskoj literaturi. Ono dozvoljava veću razmenu robe, dovodi do bolje specijalizacije, ekonomije obima, nižih transakcionih troškova, ali i do pozitivnih dugoročnih uticaja novonastale konkurencije iz EU na nivo ekonomske efikasnosti proizvodnje, a i na nivo inovacija. Takodje, evropska integracija u ekonomskom smislu podrazumeva i otvoreni kapitalni račun – samim tim i značajan priliv investicija, koje se slivaju u daleko većoj meri – pristupanje evropskoj uniji je značajan signal investitorima da država prihvata evropske zakone koji garantuju pravnu sigurnost. Ulazak u zajedničko tržište otvara široku lepezu mogućnosti da se

potencijali i njihove prednosti iskoriste. Srbija ima demografski potencijal, jeftinu i relativno obučenu radnu snagu koja zajedno sa značajnim inostranim i domaćim investicijama i zajedničkim evropskim tržištem dovodi do značajnog i održivog ekonomskog rasta. Politika regionalne integracije i razvoja infrastrukture manje razvijenih delova Unije dodatno doprinosi ravnomernom ekonomskom rastu.

Sve naše institucije, a posebno naučne i obrazovne, moraju dati svoj puni doprinos navedenim tendencijama i potrebama. Sagledavajući takvu ulogu u značajnom istorijskom, a veoma aktuelnom trenutku, naš Fakultet za pravo, bezbednost i menadžment ''Konstantin Veliki'' Niš održava Konferenciju i izdaje ovaj Zbornik radova učesnika Međunarodne tematske naučne konferencije „PROCES EU INTEGRACIJA I REGIONALNA SARADNJA''CONSTANTIN MAGNUS 2018.

U Nišu
Jun 2018. godine

Fakultet za pravo, bezbednost i menadžment
„Konstantin Veliki", Niš